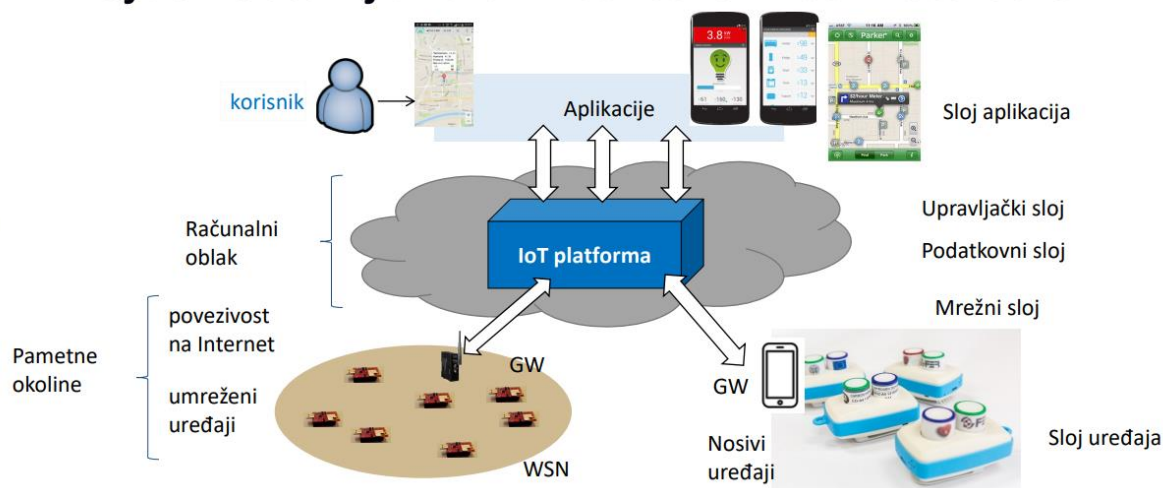

Pojednostavljena arhitektura Interneta stvari

Razlika mikroprocesora i mikrokontrolera

Značajna razlika između njih je u tome što je mikroprocesor programabilni računski stroj koji se sastoji od ALU, CU i registara, koji se obično koriste kao procesorska jedinica (kao što je CPU u računalima) koja može obavljati računanje i donositi odluke. S druge strane, mikrokontroler je specijalizirani mikroprocesor koji se smatra "računalom na čipu" jer integrira komponente kao što su mikroprocesor, memorija i paralelni digitalni I / O.

Osnova za usporedbu	Mikroprocesor	mikrokontrolera
Osnovni, temeljni	Sastoji se od jednog silicijskog čipa koji sadrži ALU, CU i registre.	Sastoji se od mikroprocesora, memorije, I / O porta, kontrolne jedinice za prekid, itd.
svojstvo	Ovisna jedinica	Samostalna jedinica
I / O portovi	Ne sadrži ugrađeni ulazno / izlazni priključak	Prisutni su ugrađeni I / O portovi
Vrsta izvršene operacije	Opća namjena u dizajnu i radu.	Aplikacijski orijentirani ili specifični za domenu.
Ciljano	High end tržište	Ugrađeno tržište
Potrošnja energije	Pruža manje mogućnosti za uštedu energije	Uključuje više opcija za uštedu energije

Definirati umreženi uređaj. Od čega se sastoji?

Umreženi uređaj („stvar”)

- Objekt iz fizičkog svijeta ili virtualnog digitalnog svijeta (virtualni objekt)
 - ima jedinstveni identifikator i povezan je na Internet (direktno ili putem posrednika)
 - senzor: opažanje okoline, potencijalno kontinuirano generira podatke
 - aktuator: može izvršiti određene funkcije

Svojstva klasa uređaja LoRa-e (klasa A, klasa B, klasa C)

LoRa – klase uređaja

- Klasa A
 - Najbolje za napajanje baterijama
 - Svi uređaji u mreži podržavaju ovaj način rada
 - Slanje podataka na uređaj je moguće samo nakon uspješnog slanja
 - Koristi se mehanizam ALOHA
- Klasa B
 - Primanje u raspoređenom vremenskom periodu
 - Prima signal za sinkronizaciju od GW-a
- Klasa C
 - Kontinuirano ima otvoren prozor za primanje
 - Primanje se zaustavlja jedino kada se šalju podaci

3 pitanja za okruživanje o Zigbee

ZigBee

- Preko 300 kompanija je sudjelovalo u njegovoj standardizaciji u sklopu ZigBee Alliance
- Temelji se na standardu IEEE 802.15.4
- Namijenjen primjenama koje zahtijevaju malu brzinu veze, nisku potrošnju energije, malo kašnjenje, sigurnu komunikaciju (128-bit AES encryption)
- Čvorovi se u nekoliko milisekundi mogu aktivirati iz uspavanog stanja
- Podržava 65 tisuća čvorova po mreži
- Uspostavljena mreža je vrlo robusna i otporna na kvarove
- Jednostavno upravljanje mrežom
- Brzine do 250kb/s

ZigBee - primjena

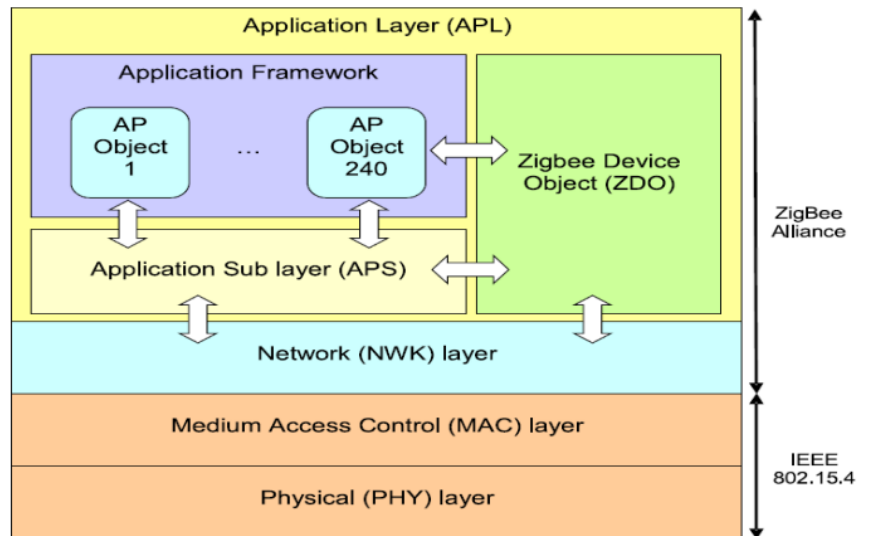
- Automatizacija zgrada – sigurnost, HVAC, svjetla, brave, ...
- Osobno zdravlje – nadzor pacijenata, fitness
- Industrijska automatizacija – upravljanje resursima, kontrola okoline, upravljanje energijom
- Upravljanje domom – sigurnost, HVAC, svjetla, brave, navodnjavanje travnjaka, ...
- Periferije računala – miš, tipkovnica, joystick
- Potrošačka elektronika – daljinski upravljači za TV, VCR, DVD/CD

ZigBee – funkcije mrežnog sloja (NWK)

- Pokretanje mreže – omogućuje uspostavu mreže
- Priključivanje i napuštanje mreže
- Konfiguracija – mogućnost čvora da se konfigurira i radi u skladu s mrežom kojoj je pristupio
- Adresiranje – koordinator dodjeljuje adrese čvorovima koji pristupaju mreži
- Sinkronizacija – mogućnost sinkronizacije slušanjem *beacona* ili povlačenjem podataka
- Sigurnost – očuvanje integriteta s kraja na kraj
- Usmjeravanje – čvorovi mogu usmjeravati paketa do odredišta koristeći (AODV - Ad hoc On-Demand Distance Vector Routing)

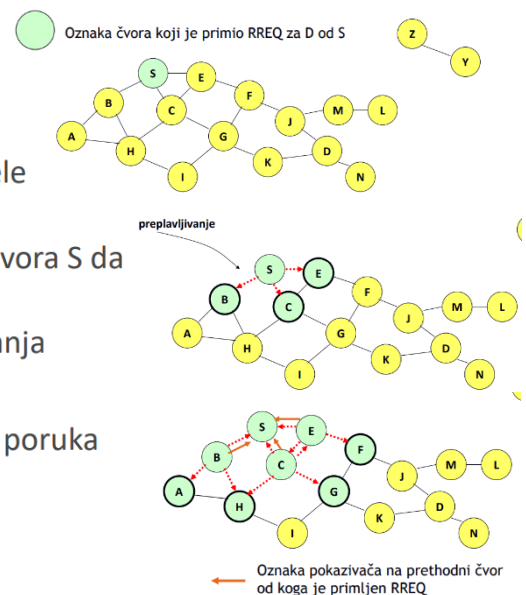
ZigBee: Protokolni složaj

- NWK omogućuje sigurno višeskokovno usmjeravanje (koristi AODV), otkrivanje i održavanje putova, ulazak i napuštanje mreže te dodjeljivanje adresa novim čvorovima
- APL predstavlja okvir za razvoj raspodijeljenih aplikacija i komunikaciju
- ZDO omogućava međusobno otkrivanje APO-a i njihovu organizaciju u raspodijeljenu aplikaciju

ZigBee NWK – AODV usmjeravanje

- *Ad Hoc On-Demand Distance Vector Routing* (AODV)
- održava tablice usmjeravanja na putu među čvorovima koji žele komunicirati
- preplavljuje porukama *route request* (RREQ) iz izvorišnog čvora S da bi se otkrio put do odredišta D
- čvor koji primi RREQ osvježava informaciju u tablici usmjeravanja
- kada D primi RREQ, odgovara sa *route reply* (RREP)
- put za isporuku paketa od S do D slijedi suprotan put od puta poruka RREP

Nabrojati 3 sigurnosne prijetnje u IoT

- I1 Nesigurna sučelja weba (Insecure Web Interface)
- I2 Nedovoljna autentifikacija / autorizacija (Insufficient Authentication/Authorization)
- I3 Nesigurne mrežne usluge (Insecure Network Services)
- I4 Nedostatak šifriranja u transportu (Lack of Transport Encryption)
- I5 Privatnost (Privacy Concerns)
- I6 Nesigurna sučelja u oblaku (Insecure Cloud Interface)
- I7 Nesigurna mobilna sučelja (Insecure Mobile Interface)
- I8 Konfiguracija sigurnosnih postavki (Insufficient Security Configurability)
- I9 Nesigurni software/firmware (Insecure Software/Firmware)
- I10 Loša fizička sigurnost (Poor Physical Security)

Čemu služi IoT uređaj i koje su komponente?

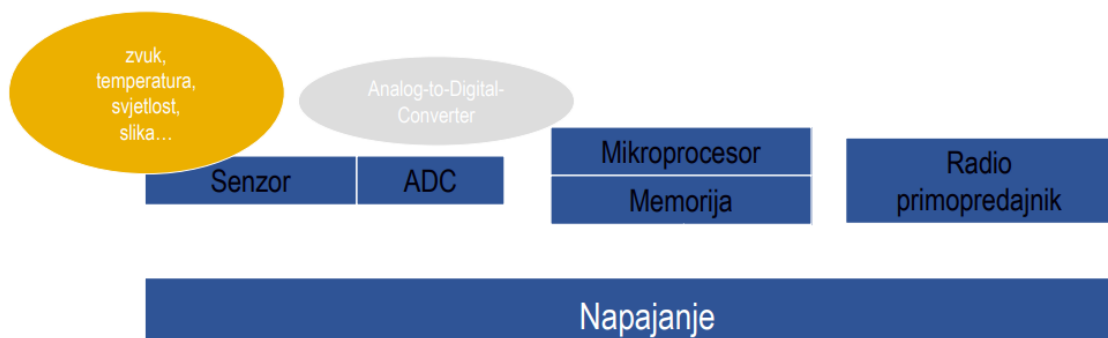
IoT-uređaj (senzorski čvor)

remote sensor, mote, smart dust

- uređaj za opažanje fenomena iz okoline, malih je dimenzija, troši malo energije (baterija), te posjeduje ograničene resurse
- primjena: mjeri atmosferske promjene, temperaturu, tlak, svjetlost, vibracije, ubrzanje, opaža zvuk/sliku (mikrofon, kamera)
- podatke šalje bežično do sljedećeg senzora ili do usmjeritelja (engl. *gateway*, GW) koji je povezan na Internet, nastaje bežična senzorska mreža (engl. *Wireless Sensor Network*, WSN)

LEICEMIII

Komponente IoT-uređaja

- sastoji se od komponenti za opažanje i mjerenje fenomena iz okoline, procesora i memorije te komponente za komunikaciju
- ograničeno komunikacijsko područje pokrivanja zbog ograničenog napajanja

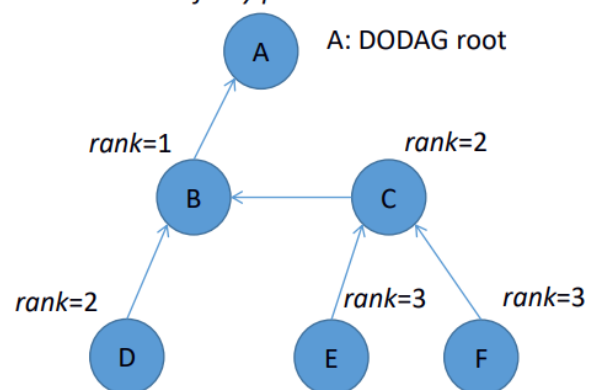
Kontrolne poruke RPL-a

- **DODAG Information Solicitation (DIS):** čvor šalje svojim susjedima kada od njih zahtijeva informaciju o usmjeravanju tj. DODAG Information Object (DIO). Poruka DIS je slična poruci Router Solicitation koju koristi protokol IPv6 Neighbour Discovery protocol
- **DODAG Information Object (DIO):** odgovor na poruku DIS, sadrži informaciju o roditelju i rangu u DODAG-u, čvor je koristi kako bi održavao informaciju o DODAG-u u kojem se nalazi (tko mu je čvor-roditelj i koji mu je rang u DODAG-u), a može biti član i većeg broja DODAG-a
- **Destination Advertisement Object (DAO):** omogućuje propagaciju informacije o svakom pojedinom čvoru prema korijenskom čvoru. Odgovor na DAO je poruka DAO-ACK.

RPL DODAG: vrste čvorova

- **DODAG root:** korijenski čvor, zadužen za inicijalizaciju topologije, održava stanje (proaktivno) o topologiji DODAG. To je zapravo rubni usmjeritelj
- **RPL Router Node:** uređaj koji može generirati i usmjeravati RPL pakete. Nalazi se između čvorova root i leaf i sadrži routing info za sve svoje čvorove djecu (za storing mode).
- **RPL Leaf Node:** uređaj na dnu topologije i usmjerava samo vlastite pakete prema čvoru roditelju.

The **rank** is a rough approximation of how "close" a node is to the root and helps avoid routing loops and the count-to-infinity problem.

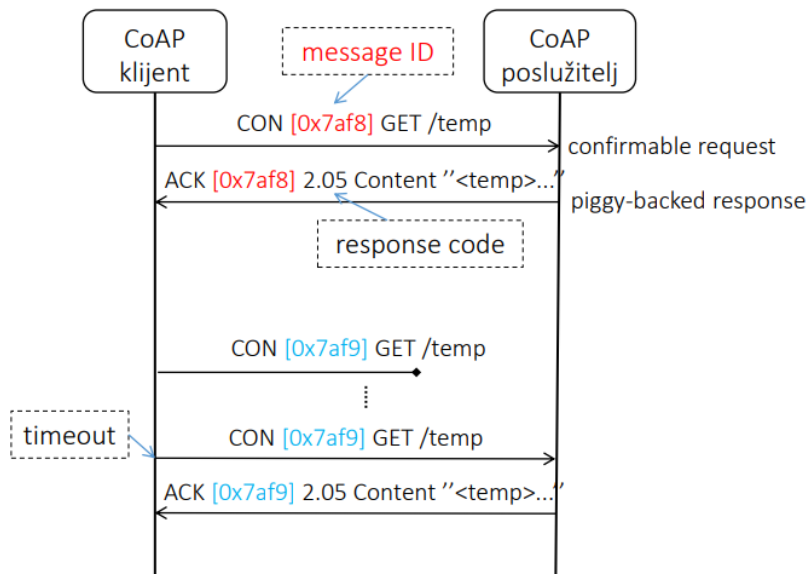

B, C: RPL router nodes

D, E, F: RPL leaf nodes

Nacrtati razmjenu poruka između CoAP klijenta i CoAP poslužitelja (confirmable request, nema piggy-backed response, svako prvo slanje potvrde od klijenta do poslužitelja se izgubi, pretplaćuje se pa se vrijednost temperature jednom mijenja i onda se prekida pretplata)

CoAP – confirmable request

Interakcija: zahtjev-odgovor

Request:

Header: GET (T=CON, Code=1, MID=0x7af8)

Uri-Path: "temp"

8-bitni zapis odgovora 2.05

Response:

Header: 2.05 Content (T=ACK, Code=69, MID=0x7af8)

Payload: "<temp>22.3 C</temp>"

message ID omogućuje
detekciju duplih poruka